

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2013. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Для отримання додаткової інформації див. повне посилання на авторське право в кінці цього документу.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень практики Суду № 165

Липень 2013

Allen проти Сполученого Королівства [ВП] - 25424/09

Рішення від 12.7.2013 [ВП]

Стаття 6

Стаття 6-2

Презумпція невинуватості

Відмова в наданні компенсації після скасування кримінального вироку проти заявниці: *немає порушення*

Факти - У вересні 2000 року заявницю було визнано винною в ненавмисному вбивстві свого маленького сина на підставі медичних доказів, які свідчили про те, що травми хлопчика були сумісними із «синдромом струшування дитини» (також відомого як «невипадкова травма голови» - «НТГ»). Подавши апеляцію, заявниця стверджувала, що нові медичні докази свідчили про те, що травмування могли бути пояснені не НТГ, а іншими причинами. У липні 2005 року апеляційний суд (палата з розгляду кримінальних справ, «АСКС») скасував вирок проти неї на тій підставі, що він був недостатньо обґрунтованим, дійшовши висновку про те, що нові докази могли б вплинути на рішення суду присяжних щодо засудження заявниці. Сторона обвинувачення не подала клопотання про повторний розгляд справи, оскільки заявниця вже відбула покарання і вже сплинув значний час.

Заявниця подала заяву до міністра внутрішніх справ відповідно до статті 133 Акту «Про кримінальне судочинство» 1988 року («Акт 1988 року»), яка передбачає, що компенсація виплачується тому, кого було засуджено за кримінальне правопорушення, але згодом вирок було скасовано на тій підставі, що нові або нововиявлені обставини доводять поза всяких розумних сумнівів наявність судової помилки. Її заяву було відхилено. Високий суд відхилив клопотання заявниці про судовий перегляд цього рішення на тій підставі, що АСКС лише дійшов висновку, що нові докази, якщо їх розглядати разом з доказами, які були надані на первісному судовому провадженні проти неї, «створили можливість» того, що суд присяжних «міг би виправдати заявницю». Апеляційний суд згодом відхилив апеляційну скаргу заявниці, зазначивши, що виправдувальний вирок «напряму не вказував» на те, що проти заявниці більше не було обвинувачень, а тому перевірку, застосовну до поняття «судової помилки», не було виконано.

У своїй заяві до Європейського суду заявниця стверджувала, що мотиви, викладені в рішенні про відмову в присудженні їй компенсації, порушили її право на презумпцію невинуватості.

Право – Стаття 6 § 2

(а) *Межі розгляду справи* – Питання, що розглядалося Судом, полягало не в тому, чи порушувала відмова в компенсації як така право заявниці на презумпцію невинуватості (стаття 6 § 2 не гарантує виправданій особі права на компенсацію за судову помилку), а в тому, чи було сумісним з презумпцією невинуватості конкретне рішення про відмову в компенсації у справі заявниці, а також зазначені в ньому мотиви та використані формулювання.

(б) *Застосовність* – Стаття 6 § 2 містить два аспекти. Перший накладає певні процесуальні вимоги в контексті самого кримінального провадження (наприклад, стосовно тягаря доведення, презумпції факту і права та привілею не свідчити проти себе). Другий, який якраз стосувався справи заявниці, спрямований на захист виправданих осіб або осіб, щодо яких кримінальну справу було закрито, від такого ставлення представників держави та органів влади, як наче вони насправді є винними. Якщо кримінальну справу було завершено, заявник, який має намір покластися на статтю 6 § 2 в подальшому провадженні, повинен довести, що між двома провадженнями існує зв'язок. Такий зв'язок, як правило, існує тоді, коли, наприклад, подальше провадження вимагає аналізу результатів попереднього кримінального провадження та, зокрема, якщо в ньому суди зобов'язані проаналізувати вирок у кримінальній справі, розглянути або здійснити оцінку доказів, наявних в кримінальній справі, здійснити оцінку участі заявника в деяких або всіх подіях, що призвели до висунення кримінального обвинувачення, або прокоментувати певні елементи, які продовжують вказувати на можливу вину заявника. У даній справі необхідний зв'язок був присутній, оскільки право ініціювати провадження щодо компенсації виникло після винесення виправдувального вироку в кримінальній справі, а також тому, що міністр внутрішніх справ та суди повинні були брати до уваги вирок, винесений в рамках кримінального провадження, при прийнятті та перегляді рішення щодо компенсації. Тому стаття 6 § 2 була застосовна.

Висновок: попереднє заперечення відхилено (однострійно).

(с) *Суть* – Єдиного підходу до встановлення обставин, за яких стаття 6 § 2 буде порушена в контексті провадження, яке слідує за завершенням кримінального провадження, немає. Багато чого залежить від природи та контексту провадження, в рамках якого було прийнято оскаржуване рішення. Разом з тим, в усіх справах та незалежно від застосованого підходу, у визначенні сумісності рішення та наведених у ньому мотивів із статтею 6 § 2 найважливіше значення має мова, використана органом, що виносив рішення.

Переходячи до вивчення характеру та контексту провадження у справі заявниці, Суд зазначив, що виправдання заявниці не було виправдувальним вироком «по суті» в істинному розумінні. Хоча формально воно й було виправданням, припинення кримінального провадження в її справі мало більше ознак, властивих справі, в якій кримінальну справу було закрито.

Він також зазначив, що для того, щоб виникло право на компенсацію за статтею 133 Акту 1988 року, повинні бути виконані певні критерії, а саме: позивача було засуджено, в результаті цього він зазнав покарання, апеляційну скаргу було прийнято до розгляду поза встановлені процесуальні строки, а підставами для прийняття апеляційної скарги було те, що новий

факт свідчив поза розумним сумнівом про наявність судової помилки. Ці критерії відображають лише з незначними мовними змінами положення статті 3 Протоколу № 7 до Конвенції, які слід тлумачити у спосіб, сумісний зі статтею 6 § 2. Ніщо в цих критеріях не ставило під сумнів невинуватість виправданої особи, а саме законодавство не вимагало здійснення жодної оцінки кримінальної відповідальності особи.

Що стосується використаних національними судами формулювань, Суд не вважав, що якщо їх розглядати в контексті завдання, яке суди були зобов'язані здійснити відповідно до статті 133 Акту 1988 року, вони ставили під сумнів виправдання заявниці або ж ставилися до неї у спосіб, несумісний з її невинуватістю. У здійсненні оцінки того, чи мала місце «судова помилка», національні суди не прокоментували питання про те, чи мала б заявниця або могла б бути виправдана чи засуджена на підставі доказів, наявних на момент апеляційного розгляду справи. Так само, вони не прокоментували питання про те, чи свідчили докази про її винуватість чи невинуватість. Насправді, вони не раз повторювали, що саме суд присяжних мав би розглянути нові докази, якби мав місце повторний судовий розгляд справи.

Крім того, згідно з кримінальним процесуальним законодавством Англії саме суд присяжних в кримінальному провадженні повинен розглядати докази сторони обвинувачення та визначити вину обвинуваченої особи. Роль АСКС у справі заявниці полягала у вирішенні того, чи був вирок «обґрунтованим», а не в підміні собою суду присяжних у вирішенні питання про те, чи була її вина встановлена поза всяких сумнівів на підставі наявних на даний момент доказів. Рішення не призначати повторний розгляд справи у справі заявниці звільнило її від стресу та занепокоєння, пов'язаних з проходженням ще одного кримінального провадження, а вона сама не стверджувала, що повинен був бути призначений повторний розгляд справи. І Високий суд, і апеляційний суд широко послалися на рішення АСКС для того, щоб визначити, чи мала місце судова помилка, і не намагалися дійти будь-якого самостійного висновку щодо результатів справи. Вони не ставили під сумнів висновок АСКС про те, що вирок був необґрунтованим і не натякали на те, що АСКС припустився помилки в оцінці доказів, які він розглядав. Вони прийняли на віру висновки АСКС і поклалися на них без будь-яких змін або переоцінки з тим, щоб вирішити питання про те, чи були дотримані критерії статті 133.

Висновок: немає порушення (однострочно).

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини

Цей стислий виклад, підготовлений канцелярією Суду, не є зобов'язальним для Суду.

Щоб перейти до інформаційних бюлетенів з практики Суду, натисніть [тут](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2013.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити з бази рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, в яких Суд його також розмістив. Його можна відтворювати в некомерційних цілях за умови, що будуть зазначені повна назва справи та посилання на авторське право і Цільовий фонд «Права людини». Для використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.